

Charité te Berlijn tot een psychiatrisch-neurologische kliniek die wel-dra model stond voor tal van universiteitsklinieken in Duitsland, Oostenrijk en Nederland, een liaison teweeggebracht tussen psychiatrie en neurologie, aan de legitimiteit waarvan eerst sinds de laatste wereldoorlog twijfel is gaan ontstaan.

Kraepelin heeft aan de neuro-anatomische uitwerking van de stelling dat geestesziekten hersenziekten zijn een neuro-fysiologische uitbreiding gegeven. In zijn psychologisch denken gevormd door Wilhelm Wundt, die zelf leerling van Johannes Müller en Helmholtz geweest is, achtte hij de psychische processen gebonden aan het fysische. Van behandelingsmethoden verwachtte hij niet veel en daarom richtte hij alle aandacht op de preventie. Hij heeft op waarlijk overdreven wijze strijd gevoerd tegen het gebruik van alcohol als schadelijk gif voor het zenuwstelsel; aan de overerfbaarheid van het stoffelijk substraat van geestesziekten heeft hij grote betekenis gehecht en daaraan ook eugenetische consequenties willen verbinden, die tijdens het Hitler-regime door verschillende van zijn leerlingen op grote schaal ten uitvoer gelegd zijn. Een teken aan de wand voor hen die menen, dat geneeskunde niets met levens- en wereldbeschouwing te maken heeft. In uitvoerige systematische onderzoeken, zowel in het dier-experiment als bij proefpersonen, heeft hij de werking van verschillende stoffen op de psyche onderzocht, waarmee hij de grondlegger van de farmaco-psychiatrie is geworden.

5. Deze natuurwetenschappelijke ontwikkelingen in de psychiatrie stoelden niet alleen op een bepaald beeld van de psyche, doch droegen ook zelf tot die beeldvorming bij. Ik wil — op dit punt van mijn referaat gekomen — graag even ingaan op de aard van deze natuurwetenschappelijke benadering zelf.

Voor Immanuel Kant bestond er eigenlijk maar één wetenschap, namelijk de wiskunde. Sindsdien ontstond bij velen de overtuiging dat een kunst of een kunde slechts dan wetenschappelijk gehalte heeft, als en in zoverre er de wiskunde op toe te passen is. Het woord „exact” krijgt hier betekenis. De exacte wetenschap bij uitnemendheid werd sedert Galilei en Kepler de natuurwetenschap, welke het model werd voor alle ervaringswetenschappen dankzij het feit dat deze er steeds meer in slaagt om de wetmatigheid van het natuurgebeuren vast te leggen met behulp van wiskundige methoden, waardoor onder meer betrouwbare voorspellingen kunnen worden gedaan. Deze toepasbaarheid van de wiskunde op de natuur was